

ČETIRI STUPA RODITELJSTVA U NAJBOLJEM INTERESU DJETETA

Brižno ponašanje

Svako dijete ima potrebu za ljubavlju, emotivnom toplinom, sigurnošću, prihvaćanjem, povezanošću, pripadanjem. Dijete treba brižno ponašanje roditelja kao sigurnu bazu, sigurnu luku iz koje može istraživati svijet i u koju se može vraćati kad osjeti umor, strah, tugu ili neko drugo neugodno stanje ili emociju.

Roditelj treba biti osjetljiv na poruke djeteta i primjereno odgovarati na njih, pokazivati toplinu i ljubav, pružati utjehu i zaštitu.

Svaki put kada roditelj utješi dijete kada je tužno ili uplašeno ili kad dosljedno odgovara na potrebe djeteta pomaže djetetu u njegovom razvoju i stvara se emotivno topla veza s roditeljem. Brižno ponašanje roditelj iskazuje i kad razgovara s djetetom o onome što ga brine, kad ga prihvaća onakvog kakvo jest.

Brižno ponašanje, toplina i nježnost, omogućuju da se dijete osjeća vrijednim i prihvaćenim.

Struktura i vođenje

Roditelj djetetu treba pružati strukturu i vođenje jer svako dijete ima potrebu osjećati se sigurno i uspješno, a to mu predvidiv raspored, pravila i granice omogućuju.

Struktura se odnosi na prostor, vrijeme i usmjeravanje djetetova ponašanja.

Dijete treba **siguran prostor** u kojemu će biti zaštićeno od opasnosti koje ga mogu ugrožavati, kako u vlastitom domu tako i izvan njega. Osim toga, malom je djetetu važno to da se raspored u poznatom prostoru ne mijenja.

Djetetu treba osigurati uredan (ali ne i krut) **svakodnevni raspored s redovitim vremenom i ritmom obiteljskih aktivnosti**. Uspostavljene svakodnevne rutine hranjenja, kupanja, spavanja, presvlačenja, igranja... povećavaju predvidivost i djetetu pružaju osjećaj kontrole i sigurnosti te potiču njegov razvoj. Međutim, roditelj mora biti i prilagodljiv potrebama djeteta npr. ako dijete spava nećemo ga buditi kako bi pojelo međuobrok.

Djetetu su potrebne **granice prihvatljivoga i neprihvatljivog ponašanja**. Roditelj treba djetetu reći što od njega očekuje, kako se treba ponašati u određenim situacijama i objasniti mu svoje zahtjeve. Tako roditelj dijete usmjerava i vodi. Osim toga, djetetu su roditelji model prikladnog ponašanja, jer dijete radi ono što vidi. Roditelj svojim ponašanjem dijete uči kako će se odnositi prema drugima, kako će rješavati sukobe i izražavati ljutnju i druge emocije.

Jako je važno usmjeravati dijete kako da se ponaša, a ne samo što da ne radi, postavljati granice uz pružanje smislenih objašnjenja, a bez tjelesnoga i psihičkog kažnjavanja.

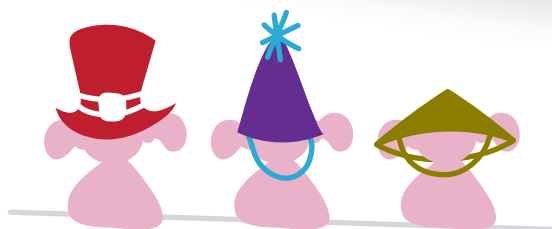

Uvažavanje ili priznavanje djeteta kao osobe

Dijete ima potrebu i pravo da ga se vidi, čuje i poštuje kao osobu – koja ima svoje mišljenje, ideje, planove, preferencije i ljudsko dostojanstvo.

Uvažavanje ćemo djetetu pokazati ako mu posvetimo vrijeme i pažnju i pokažemo zanimanje za njegove aktivnosti i iskustva (npr. što dijete voli, a što ne voli raditi, kako se osjeća, što ga brine, plaši, veseli ili oduševljava). Sve to ponajprije od roditelja zahtijeva da sluša dijete, da pokuša razumjeti njegovo gledište te da pomogne djetetu izraziti svoje misli i osjećaje. Kada roditelj pokazuje da mu je važno čuti i razumjeti kako se dijete stvarno osjeća i što misli, tada dijete doživljava da je vrijedno takvo kakvo jest.

Uvažavanje djeteta kao osobe podrazumijeva i poštovanje djetetovih granica i njegovog odlučivanja o onome što je primjereno njegovoj dobi i zrelosti (npr. o tome je li [još] gladno). „Uvažavanje djeteta kao osobe“ ne znači ispunjavanje svih djetetovih želja, već prepoznavanje, prihvaćanje i „uzimanje za ozbiljno“ toga kako dijete doživljava sebe ili neku situaciju (npr. *Vidim da bi ti najradije obukao svoje zelene hlačice, no nažalost one su mokre. Ovdje su plave i crvene hlačice. Dođi, odaberi koje ćeš nositi dok se zelene ne osuše. Ali, ja bih zelene! Da, znam da njih najviše voliš. Žao mi je što ih sada ne možeš obući...*).

Osnaživanje ili omogućivanje osnaživanja djeteta

Svako dijete ima potrebu za osjećajem osobne kontrole, uspješnosti i samostalnosti, potrebu da nešto može napraviti samo, utjecati na ljude i svijet oko sebe.

Roditelj svojim ponašanjem treba podržati djetetovo poduzimanje novih aktivnosti i nastojanja da ovlada izazovima, riješi svoje probleme jer tako osnažuje dijete.

Osnaživati dijete znači podupirati djetetove jake strane, hrabriti ga i izražavati povjerenje u njegove sposobnosti, vjerovati u njega.

Roditelj osnažuje dijete kada s interesom slijedi djetetovu ideju, pridružuje se njegovoj aktivnosti ako mu dijete dopusti te se suzdrži od vođenja i pomaganja ako dijete može samo provesti svoj naum. Kada dijete krene u ostvarivanje neke svoje zamisli (npr. uzeti čašu vode, odnijeti tanjur mami, razgledati neku zanimljivu spravu), umjesto: *Razbit ćeš!*, *Pokvarit ćeš!*, *Porezat ćeš se!*, *Past ćeš!*, *Evo, vidiš da ne možeš!*, odrasli ga mogu osnažiti riječima: *O, to izgleda zanimljivo!*, *Jesi li otkrila gdje se to otvara (?)*, *Ti to vrlo pažljivo i polakoносиš.*, *Pa ti bi već htio naučiti kako se to radi.* i sl..

Roditelji osnažuje dijete kada stvara prilike u kojima dijete uči i stječe nova iskustva. To uključuje proširivanje djetetova iskustva i njegovo upoznavanje sa svijetom, odgovaranje na djetetova pitanja, podržavanje igre i omogućavanje djetetu da doživi uspjeh.

